

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационния труд “Монетна циркулация през VI – VII век в земите на днешна Югоизточна България” на Алена Георгиева Тенчова

от професор д.и.н. Людмила Дончева-Петкова

Дисертационният труд на редовния докторант към Секцията по нумизматика и епиграфика при НАИМ-БАН Алена Георгиева Тенчова е посветен на интересна тема, която касае не само нумизматите, а и всички, които се занимават с въпросите на прехода от ранна Византия към Ранното средновековие. Това се отнася особено за земите на днешна Южна България, които като че ли все още стоят по-изолирано по отношение на археологическите проучвания. Дисертантът успява в краткия срок на редовната докторантура да обиколи редица музеи в Южна България, да се запознае, изследва, фотографира и систематизира огромен брой ранновизантийски монети от периода VI – VII – над 3105 единични бронзови и 78 колективни находки с над 1574 монети век. В резултат на извършената огромна дейност пред нас е представен труд с внушителните 724 страници, разпределени в две части: първа – Текст с въведение, четири глави, заключение, библиография, показател на съвременните селища, 42 цветни и черно-бели карти и втора – Каталог в таблици и таблици богат и сполучливо изготвен снимков материал.

Алена Тенчова очертава териториалния (диацеца Тракия с провинции Тракия, Хемимонт и Родоп) и хронологическия обхват на темата. Тя установява, че за разлика от земите на север от Стара планина, където притокът на нумизматичен материал прекъсва след 614 г., на юг от Балкана, „макар и в редуцирани количества, паричният поток продължава без хиатус до 685 г“. На основата на различни признаци, влияещи на икономиката през VI – VII в., разделя проучваната територия на пет района, във всеки от които очертава специфични черти в монетната циркулация. Изследването и картирането на монетите ѝ помага да установи снабдяването на всеки район с продукцията на определена монетарница. Посочва водещите номинали, както и кои са най-представените императори по монети. Успява да установи наличие или липса на

хиатуси в снабдяването на един район с различни монетни емисии. Посочва центровете с най-интензивна монетна циркулация. За по-пълна характеристика на изследваните райони тя се опира и на сведения от археологическите проучвания, както и на данни от *Tabula Imperii Byzantini*.

. Като значителни приноси на дисертационния труд могат да се посочат обособяването на различни видове единични и колективни находки, отделянето на нови типове съкровища – ежедневни загуби и съкровища, укрити по необходимост, установяването на нови (освен известните досега) нападения, както и предполагаемите трасета на предвиждане на вражеските войски. А. Тенчова успява да обобщи известните варварски имитации. За пръв път обособява две групи на този тип монети – с правилно изписване на легендата и такива, с допусната грешка. Прави опит да свърже имитациите с известните центрове на рудодобив. Посочва примери на изваждане на монетите от циркулация и полагането им като гробен дар

Ценни са допълненията, които А. Тенчова прави към редица монетни типове, свързани с ранновизантийското монетосечене, публикувани в световно известни каталози, като тези на Хан (Hahn / Metlich 2000; Hahn / Metlich 2009, съответно – MIBE I и MIBE II). Важна е предложена новата дата за някои от сериите монети, новите варианти на легендата на определени монетарници, както и допълнените представи за производството на златни номинали в столичната монетарница.

От дисертацията на А. Тенчова може да се научи много. С голям интерес четох частта за иконографията на ранновизантийското монетосечене и промяната на емисиите, за технологията на изработка на монетите, за монетарниците. Трудът впечатлява с хубавия и точен език, с публикациите по темата (8 на брой) в различни сборници у нас и чужбина.

Като имам предвид всичко това с убеденост препоръчам членовете на научното жури да предложат на Научния съвет на Националния археологически институт с музей при БАН и той да реши на Алена Георгиева Тенчова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор”.

02.03.2012 г.

/проф. д.и.н. Людмила Дончева-Петкова/